

ERA ATU WHAKAMARAMA.

I te 11 o Oketopa, 1920, ka kauhau a Pita Pereiha (Peter Fraser, M.P.) i Panutana tautoko i nga mahi a te kawanatanga o Ruhia. I roto i ana kauhau ka puta i a ia tenei korero. Kia mohio koutou ko Pita Pereiha tetahi o nga kai-hautu o te Ropu o nga Tangata Mahi. Ko tona korero tenei, "Ko te Ropu o nga Tangata Mahi o Niu Tirenī he wahanga no nga Ropu o nga Tangata Mahi e mahi nei puta noa te ao katoa." Ko te tikanga o tenei whakamarama he tautoko i te ropu o nga Tangata Mahi i Ingarangi, i Ruhia me era atu whenua. Ko Ruhia kua pekerapu i runga i te whakahaere a te Ropu o nga Tangata Mahi. Ko te mahi a Ruhia i naianei he whakakiki i nga iwi mangu-mangu me nga tangata mahi e noho ana i roto i te mana o Kingi Hori te Tuarima kia pawharatia to tatou Emepaea. Ko Ruhia kei te nonoti i te kaki o nga mahi whakapono ki te Atua. E ki ana tona Tumuaki "Ko te whakapono ki te Atua he pai-tini." E ki ana tetahi ona Kai-whakawa (Judge), "Kaore he ture Atua. Heoi ano te ture e mohio ana ahau ko te ture i hangaia e te Ropu o nga tangata Mahi o Ruhia. Ko te whakapono ki te Atua ka tuhaina e au." Kua murua e te kawanatanga o te Ropu o nga tangata Mahi o Ruhia nga taonga me nga whenua o nga hahi e kauhau ana i te rongopai ki Ruhia. Ko nga kai-kauhau kua patua etahi a ko te nuinga kua whiua ki roto i nga whareherehere mo te kauhau i te rongopai te take.

Ina noa nei ka murua nga taonga me nga whare tiaki i nga tamariki pani, i nga tamariki rawakore e whakahaerea ana e nga Taraweihana i Ruhia. Ko nga wahine whakahaere i aua whare, tiaki i aua tamariki whiua atu ki te whareherehere kaore nei e tika mo te poaka. Ko te take ko te whakapono ki te Atua. Na te mana wawao o Ingarangi i te pani, i te rawakore na te mana hapai o Ingarangi i te whakapono ki te Atua o nga mano tuauriuri whaioio ka whakaputaina mai aua wahine ki waho. Te putanga mai ko nga iwi anake i te kainga a te mate-raua ko te hemo kai. Ko tenei te kawanatanga e tautokona nei e te Ropu o nga Tangata Mahi o Niu Tirenī a e te Ropu o nga Tangata Mahi o Ingarangi. E te Iwi ka whakaae koutou ki nei tikanga? Ki taku titiro ko tenei tautoko a tenei ropu i a Ruhia he whakaae ki nga mahi a tera iwi.

He whakapehapeha te mahi a tenei ropu ki te haki o te Emepaea ara ki te Union Jack. Kaore ratou e whakaae ki a ratou tamariki e haere ana ki te kura kia whakanui i tenei haki. Akona ai a ratou tamariki ki te takahi i te haki o te Emepaea. Kua kite au i te haki nei e rere ana i nga marae maha o te Aotearoa me te Waipounamu a e whakanuia ana e koutou. Tena ka awhina koutou i te ropu e takahi ana i te haki e manawapatia nei e koutou?

Whakarongo mai koutou. Ko te Iwi pakeha e awhina ana i a koe i te Maori ko te pakeha momo rangatira. Ko te pakeha tangata mahi, kore whakaaro, ko te rawakore, kei te kiriweti